

**Wdrażanie ustawy z dnia 7 maja 2009 r. o biegłych rewidentach i ich samorządzie,
podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych
oraz o nadzorze publicznym**

W związku z wejściem w życie przepisów ustawy z dnia 7 maja 2009 r. o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz o nadzorze publicznym (dalej też: „nowa ustawa”, „ustawa”) Krajowa Rada Biegłych Rewidentów (dalej też: „Krajowa Rada”, „Rada”, „KRBR”) przygotowała harmonogram wdrażania nowej ustawy. Obowiązki te zostały pogrupowane na:

- 1) obowiązki organów Krajowej Izby Biegłych Rewidentów (dalej też: „Izby”, „KIBR”) związane z:
 - przyjęciem dokumentów podlegających zatwierdzeniu przez Komisję Nadzoru Audytowego (dalej też: „KNA”, „organ nadzoru”),
 - przyjęciem dokumentów wynikających z nowej ustawy (lub aktualizacja dotychczasowych), ale niepodlegających zatwierdzeniu przez KNA,
 - inne działania;
- 2) zadania Biura KIBR niewymagające podejmowania decyzji przez organy Izby.

W harmonogramie wyszczególniono dokumenty (działania) do przygotowania (wraz ze wskazaniem podstawy prawnej do ich realizacji), opisano dotychczasowe uregulowania w danym zakresie, wskazano organ odpowiedzialny za przyjęcie dokumentu (oraz osoby – w tym pracowników Biura KIBR – przygotowujące konkretne projekty), a także określono terminy realizacji. Informacja o stanie prac nad ww. dokumentami była uaktualniana na każde posiedzenie KRBR.

Do obowiązków Rady należało uchwalenie następujących dokumentów podlegających zatwierdzeniu przez KNA:

- zakresu tematycznego oraz minimalnej liczby godzin obligatoryjnego doskonalenia zawodowego dla biegłych rewidentów,
- zasad uzyskiwania uprawnień do przeprowadzania obligatoryjnego doskonalenia zawodowego,
- zasad obligatoryjnego doskonalenia zawodowego dla biegłych rewidentów,
- krajowych standardów rewizji finansowej,
- zasad wewnętrznej kontroli jakości podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych,
- zasad etyki zawodowej biegłych rewidentów,
- regulaminu postępowania dyscyplinarnego wobec biegłych rewidentów.
- regulaminu działania Komisji Egzaminacyjnej (dokument uchwalany w porozumieniu z KE),
- ramowego harmonogramu przeprowadzania postępowania kwalifikacyjnego, określającego miejsce i termin przeprowadzania egzaminów dla kandydatów na biegłych rewidentów, a także egzaminu z prawa gospodarczego dla osób, o których mowa w art. 5 ust. 3 i 4 ustawy,

- szczegółowego zakresu tematycznego egzaminów, uwzględniającego dziedziny, o których mowa w art. 9 ust. 1 i 2 ustawy,
- wysokości opłat za poszczególne egzaminy oraz wysokości wynagrodzeń przysługujących członkom Komisji Egzaminacyjnej,
- trybu powoływania egzaminatorów oraz wysokości przysługującego im wynagrodzenia,
- warunków udzielania zwolnień, o których mowa w art. 9 ust. 5 ustawy (egzaminy uniwersyteckie i równorzędne) i ust. 6 ustawy (zwolnienia z egzaminu inspektorów kontroli skarbowej),
- zasad dokumentowania praktyki i aplikacji,
- zakresu, trybu i zasad innych działań niezbędnych dla prawidłowego funkcjonowania Komisji Egzaminacyjnej oraz postępowania kwalifikacyjnego dla kandydatów na biegłych rewidentów.

Na mocy nowej ustawy Krajowa Rada została zobligowana do przekazania KNA ww. dokumentów w terminie dwóch miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy, tj. do dnia 6 sierpnia 2009 r., celem ich zatwierdzenia przez organ nadzoru.

Informacja o realizacji zadań, nałożonych harmonogramem wdrażania ustawy, w zakresie uchwalania powyższych dokumentów, zawarta jest w poszczególnych częściach sprawozdania.

Do obowiązków KRBR należało także przyjęcie innych dokumentów wynikających z nowej ustawy lub dostosowanie do nowych przepisów dokumentów już obowiązujących, a niepodlegających zatwierdzeniu przez KNA. Do zadań Rady w tym zakresie należało:

- określenie wzoru zawiadomienia o podjęciu i formie wykonywania zawodu przez biegłego rewidenta, a w szczególności o adresie i nazwie podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych, w imieniu którego będzie wykonywał zawód,
- określenie wysokości opłat z tytułu wpisu na listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych,
- określenie wysokości opłat rocznych z tytułu nadzoru, o których mowa w art. 52 ust. 1 pkt 2 ustawy, oraz zasad ich podziału,
- określenie wysokości składek członkowskich biegłych rewidentów,
- ustalenie kryteriów oraz nadawanie uprawnień dla jednostek przeprowadzających obligatoryjne doskonalenie zawodowe biegłych rewidentów,
- określenie wzoru przekazywania przez podmiot uprawniony informacji o podpisanych w roku poprzedzającym umowach na wykonywanie czynności rewizji finansowej z jednostkami zainteresowania publicznego.

Na mocy nowej ustawy Krajowa Rada została zobligowana do przyjęcia ww. dokumentów w terminie do dnia 6 grudnia 2009 r.

Informacja o realizacji zadań, nałożonych harmonogramem wdrażania nowej ustawy, w zakresie uchwalania powyższych dokumentów, zawarta jest w poszczególnych częściach sprawozdania.

Z uwagi na konieczność jak najszybszego poinformowania środowiska o zmianach dotyczących zakresu ewidencji, w tym także zebrania danych uzupełniających do rozszerzonego rejestru i listy podmiotów, Rada w czerwcu 2009 r. przyjęła komunikaty:

- *w sprawie sposobu postępowania biegłych rewidentów i podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych w zakresie kontynuacji uprawnień w nowych*

- warunkach prawnych*, zawierający formularz aktualizacji danych biegłego rewidenta oraz formularz aktualizacji danych podmiotu uprawnionego (komunikat Nr 11/2009 z dnia 1 czerwca 2009 r.),
- *w sprawie wpisu do rejestru biegłych rewidentów*, zawierający wzór wniosku o wpis do rejestru, kwestionariusz osobowy oraz wzór wniosku o skreślenie biegłego rewidenta z rejestru (komunikat Nr 12/2009 z dnia 1 czerwca 2009 r.),
 - *w sprawie wpisu na listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych*, zawierający wzory wniosków o: wpis działalności gospodarczej prowadzonej przez biegłego rewidenta we własnym imieniu i na własny rachunek na listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych (art. 47 pkt 1 ustawy), wpis spółki cywilnej na listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych (art. 47 pkt 2 ustawy), wpis spółki jawnej na listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych (art. 47 pkt 2 ustawy), wpis spółki partnerskiej na listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych (art. 47 pkt 2 ustawy), wpis spółki komandytowej na listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych (art. 47 pkt 3 ustawy), wpis spółki kapitałowej lub spółdzielni (dotyczy także spółdzielczego związku rewizyjnego) na listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych (art. 47 pkt 4 i 5 ustawy), wzór oświadczenia o zdolności do prowadzenia działalności, wzór formularza przekazania danych podmiotu ubiegającego się o wpis na listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz wzór wniosku o skreślenie podmiotu z listy podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych (komunikat Nr 13/2009 z dnia 1 czerwca 2009 r.),
 - *w sprawie wykonywania zawodu przez biegłych rewidentów w nowych warunkach prawnych*, zawierający wzór zawiadomienia o zaprzestaniu wykonywania zawodu przez biegłego rewidenta (komunikat Nr 14/2009 z dnia 23 czerwca 2009 r.).

Powyższe komunikaty, wraz z załącznikami, zostały zamieszczone na stronie internetowej samorządu, a komunikaty o Nr 11/2009, Nr 13/2009 oraz Nr 14/2009, wraz z przyjętym przez Radę wzorem zawiadomienia o podjęciu i formie wykonywania zawodu przez biegłego rewidenta, zostały przesłane drogą pocztową do wszystkich biegłych rewidentów.

Wzór wniosku o wpis do rejestru biegłego rewidenta oraz kwestionariusz osobowy rozdawane są przyszłym członkom samorządu podczas uroczystości ślubowania, o którym mowa w art. 5 ust. 2 pkt 8 ustawy.

W związku z koniecznością przejścia od dnia 1 stycznia 2010 r. na roczny cykl rozliczania obowiązku obligatoryjnego doskonalenia zawodowego Krajowa Rada przyjęła komunikat *w sprawie odbywania szkoleń przez biegłych rewidentów w 2009 r. oraz wymaganej liczby godzin obligatoryjnego doskonalenia zawodowego w okresie przejściowym i w nowych warunkach prawnych* (komunikat Nr 15/2009 z dnia 23 czerwca 2009 r.).

Komunikat ten został zamieszczony na stronie internetowej samorządu, a także przesłany do wszystkich biegłych rewidentów.

W związku z nałożeniem przepisami nowej ustawy na KRBR obowiązku skreślenia z rejestru biegłych rewidentów osób, które nie uiszcza składek członkowskich za okres dłuższy niż rok Rada przyjęła komunikat *w sprawie obowiązku regularnego opłacania składki członkowskiej* (komunikat Nr 17/2009 z dnia 21 lipca 2009 r.). Komunikat ten, wraz z uchwałą *w sprawie ustalenia wysokości składki członkowskiej biegłych rewidentów w II półroczu 2009 r.*, został zamieszczony na stronie internetowej samorządu, a także przesłany do wszystkich biegłych rewidentów.

Ponadto Rada, w związku z wdrażaniem przepisów nowej ustawy, przyjęła następujące komunikaty:

- w sprawie dostosowania przedmiotu działalności podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych do przepisów ustawy z dnia 7 maja 2009 r. o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz o nadzorze publicznym i do Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007 (komunikat Nr 18/2009 z dnia 21 lipca 2009 r.),
- w sprawie możliwości pełnienia funkcji członka zarządu/organu nadzorczego oraz tworzenia podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych przez biegłych rewidentów oraz podmioty zatwierdzonych co najmniej w jednym państwie Unii Europejskiej (komunikat Nr 19/2009 z dnia 4 sierpnia 2009 r.),
- w sprawie obowiązku posiadania przez podmioty uprawnione do badania sprawozdań finansowych ważnej umowy odpowiedzialności cywilnej z tytułu wykonywania czynności rewizji finansowej (komunikat Nr 20/2009 z dnia 4 sierpnia 2009 r.),
- w sprawie niezależności i bezstronności biegłych rewidentów i podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych (komunikat Nr 21/2009 z dnia 13 października 2009 r.),
- w sprawie obowiązującego wzoru sprawozdania podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych (komunikat Nr 22/2009 z dnia 13 października 2009 r.),
- w sprawie opłaty rocznej z tytułu nadzoru (komunikat Nr 24/2010 z dnia 5 stycznia 2010 r.),
- w sprawie obowiązków instytucji obowiązanych biegłych rewidentów wykonujących zawód (komunikat Nr 26/2010 z dnia 11 maja 2010 r.),
- w sprawie prawidłowej realizacji obowiązku zamieszczania przez podmioty uprawnione do badania sprawozdań finansowych informacji na ich stronie internetowej (komunikat Nr 32/2011 z dnia 8 marca 2011 r.).

Zgodnie z nowymi przepisami do zadań Krajowej Rady należało także dostosowanie do nowych przepisów prawa: regulaminu działania Rady oraz regulaminu gospodarki finansowej Izby. Dokumenty te wymagały jednak wcześniejszego uchwalenia przez Nadzwyczajny Krajowy Zjazd Biegłych Rewidentów statutu KIBR oraz podstawowych zasad gospodarki finansowej Izby. Informacja o pracach nad przedmiotowymi dokumentami znajduje się w części głównej sprawozdania.

Trzeci obszar działania wyszczególniony w harmonogramie obejmował takie zadania Rady, jak: rekomendowanie Ministrowi Finansów siedmiu biegłych rewidentów do składu Komisji Egzaminacyjnej, rekomendowanie dwóch przedstawicieli KIBR do Komisji Nadzoru Audytowego, opracowanie wzoru planu finansowego dla regionalnych oddziałów KIBR oraz procedury jego zatwierdzania, czy określenie nowego wzoru legitymacji biegłego rewidenta, których realizację opisano w poszczególnych częściach sprawozdania.

Prace Rady skupione były także na określeniu roboczych procedur działania w związku z:

- skreślaniem z rejestru biegłych rewidentów, którzy nie uiścili składek członkowskich za okres dłuższy niż rok,
- skreślaniem podmiotów z listy podmiotów, które nie wniosły opłaty z tytułu nadzoru,
- informowaniem KNA (w terminie do dnia 31 marca br.) o niewywiązaniu się przez biegłych rewidentów z obowiązku obligatoryjnego doskonalenia zawodowego za poprzedni rok oraz o podjętych działaniach w tym zakresie.

Powyższe zadania zostały zrealizowane w terminie.

Jako ostatni obszar harmonogram wdrażania nowej ustawy wyróżniał zadania Biura KIBR niewymagające podejmowania decyzji przez organy Izby. Do zadań tych zaliczono, m.in. modyfikację programu komputerowego służącego do ewidencji biegłych rewidentów i podmiotów uprawnionych, a także obligatoryjnych doskonałości zawodowych, prowadzenia postępowań dyscyplinarnych oraz kontroli w ramach nadzoru sprawowanego przez samorząd oraz przeprowadzania postępowań kwalifikacyjnych dla kandydatów na biegłych rewidentów. W okresie sprawozdawczym dokonano niezbędnych modyfikacji ww. programów wspomagających wykonywanie obowiązków nałożonych nową ustawą, a także rozpoczęto prace nad budową zintegrowanego systemu informatycznego, który obejmie Biuro KIBR oraz regionalne oddziały Izby. W styczniu 2010 r. rozpoczęto prace nad przygotowaniem założeń do ww. systemu. W tym celu KRBR, po przeprowadzeniu przetargu, wybrała firmę Softtutor Consulting sp. z o.o. do pełnienia funkcji koordynatora przy tworzeniu systemu informatycznego. Założenia do programu zostały sporządzone i zaakceptowane przez organy Izby w pierwszej połowie 2010 r. Jednocześnie prowadzono rozmowy z reprezentantami Ministerstwa Finansów, Komisji Nadzoru Audytowego oraz Banku Światowego w sprawie możliwości sfinansowania ww. systemu ze środków Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy, dotyczącego *budowy zdolności instytucjonalnych i prawnych na poziomie krajowym w zakresie sprawozdawczości finansowej i rewizji finansowej w sektorze prywatnym*. W marcu 2011 r. KIBR otrzymała ostateczne potwierdzenie możliwości sfinansowania ww. programu w części wspomagającej realizację zadań wynikających z dyrektywy 2006/43/WE. Rozstrzygnięcie przetargu na wykonawcę zintegrowanego systemu informatycznego obsługującego Izbę nastąpi do końca kadencji.

Zgodnie z nowymi przepisami do dnia 6 grudnia 2009 r. rejestr biegłych rewidentów oraz lista podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych podlegały dostosowaniu do wymogów ustawy oraz upublicznieniu poprzez zamieszczenie ich na stronie internetowej KIBR. Dostosowanie polegało na uzupełnieniu dotychczasowego rejestru i listy o dodatkowe dane. Zadanie to zostało zrealizowane w terminie.

W związku z nowymi przepisami zaktualizowano stronę internetową samorządu, a także wprowadzono loginy dla biegłych rewidentów umożliwiające im wypełnianie niektórych z formularzy on-line. Do wymogów nowej ustawy dostosowano także wzory wszystkich dokumentów w Biurze KIBR.

Elementem wdrażania zapisów nowej ustawy było także zwołanie przez Radę w dniach 23-24 listopada 2009 r. w Jachrance k. Warszawy Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Biegłych Rewidentów oraz przygotowanie projektów dokumentów zjazdowych: statutu KIBR, podstawowych zasad gospodarki finansowej Izby i zasad ustalania składek członkowskich biegłych rewidentów, a także projektu porządku i regulaminu obrad Zjazdu. Przygotowując projekty dokumentów na Nadzwyczajny Zjazd Krajowa Rada, zgodnie z przyjętym harmonogramem przygotowań zjazdowych, przekazała je do konsultacji w regionalnych oddziałach KIBR, a także do wyrażenia opinii przez organy Krajowej Izby Biegłych Rewidentów. Do obowiązków Rady należało także przygotowanie organizacyjne Zjazdu. Informacje na temat dokumentów uchwalonych przez Nadzwyczajny Zjazd znajdują się w części głównej sprawozdania.